

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 – 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0112/2011

31.3.2011

SPRAWOZDANIE

w sprawie kulturowego wymiaru działań zewnętrznych UE
(2010/2161 (INI))

Komisja Kultury i Edukacji

Sprawozdawczyni: Marietje Schaake

RR\862998PL.doc

PE450.904v05-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	12
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	17

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie kulturowego wymiaru działań zewnętrznych UE (2010/2161 (INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 27 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając Konwencję UNESCO z 2005 r. w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego (konwencja UNESCO),
- uwzględniając decyzję Rady z dnia 26 lipca 2010 r. określającą organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (2010/427/UE)¹,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych)²,
- uwzględniając decyzję nr 1041/2009/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającą program w zakresie współpracy audiowizualnej ze specjalistami z krajów trzecich (Media Mundus 2011-2013)³,
- uwzględniając decyzję nr 1983/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego (2008)⁴,
- uwzględniając Europejską agendę kultury w dobie globalizacji świata (COM(2007)0242),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji w sprawie wdrożenia Europejskiej agendy kultury (COM(2010)0390),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 maja 2010 r. „Europeana – kolejne kroki”⁵,
- uwzględniając konkluzje Rady z 18-19 listopada 2010 r. w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2011-2014 (2010/C 325/01)⁶,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie propagowania różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego w stosunkach zewnętrznych Unii

¹ Dz.U. L 201 z 3.8.2010, s. 30.

² Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1.

³ Dz.U. L 288 z 4.11.2009, s. 10.

⁴ Dz.U. L 412 z 30.12.2006, s. 44.

⁵ Dz.U. C 81 z 15.3.2011, s. 16.

⁶ Dz.U. C 325 z 2.12.2010, s. 1.

i jej państw członkowskich (2008/C 320/04)¹,

- uwzględniając Deklarację milenijną ONZ (2000 r.), a szczególnie jej artykuły dotyczące "praw człowieka, demokracji i dobrego sprawowania rządów",
 - uwzględniając rezolucję ONZ pt. „Dotrzymać obietnic: zjednoczeni dla realizacji milenijnych celów rozwoju” z dnia 22 września 2010 r.,
 - uwzględniając rezolucję ONZ pt. „Kultura i rozwój” z 20 grudnia 2010 r.,
 - uwzględniając mowę o partnerstwie AKP-UE z dnia 23 czerwca 2000 r.², w wersji pierwotnie zmienionej dnia 25 czerwca 2005 r. w Luksemburgu³ oraz w wersji ponownie zmienionej dnia 33 czerwca 2010 r. w Wagadugu⁴,
 - uwzględniając protokół w sprawie współpracy kulturalnej załączony do wzorcowej umowy o wolnym handlu,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A7-0112/2011),
- A. mając na uwadze, że UE to zróżnicowana pod względem kulturalnym wspólnota wartości, której motto – „Zjednoczona w różnorodności” – znajduje wyraz na wiele sposobów,
- B. mając na uwadze, że do tej różnorodności kulturowej przyczyniają się kolejne rozszerzenia UE, mobilność obywateli we wspólnej przestrzeni europejskiej, dawne i nowe przepływy migracyjne oraz wszelkiego rodzaju wymiany z resztą świata,
- C. mając na uwadze, że kultura jest wartością samą w sobie, wzbogaca życie ludzi, ułatwia porozumienie i wzajemny szacunek,
- D. mając na uwadze, że europejski program działań na rzecz kultury wprowadza strategiczny cel polegający na wspieraniu kultury jako istotnego komponentu stosunków międzynarodowych UE,
- E. mając na uwadze, że kultura może i powinna ułatwiać rozwój, integrację, innowację, demokrację, ochronę praw człowieka, edukację, zapobieganie konfliktom i ich łagodzenie, wzajemne porozumienie, tolerancję i inwencję twórczą,
- F. mając na uwadze, że Unia, jej państwa członkowskie, obywatele, przedsiębiorcy i społeczeństwo obywatelskie, zarówno w UE, jak i w państwach trzecich, to ważne podmioty w stosunkach kulturalnych,
- G. mając na uwadze, że dobra kulturowe, w tym dyscypliny sportowe, przyczyniają się do niematerialnego rozwoju UE i gospodarki, przyczyniając się do budowania społeczeństwa

¹ Dz.U. C 320 z 16.12.2008, s. 10.

² Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 3.

³ Dz.U. L 209 z 11.8.2005, s. 27.

⁴ Dz.U. L 287 z 4.11.2010, s. 3.

opartego na wiedzy, zwłaszcza za pośrednictwem branż kultury i turystyki,

- H. mając na uwadze, że artyści funkcjonują de facto jako dyplomacja kulturalna, dokonując wymiany i konfrontacji różnych wartości estetycznych, politycznych, moralnych i społecznych,
- I. mając na uwadze, że nowe media i technologie komunikacyjne, jak np. Internet, mogą być narzędziem korzystania z wolności wypowiedzi, pluralizmu, wymiany informacji, praw człowieka, rozwoju, wolności zgromadzeń, demokracji i integracji, a także ułatwiającym dostęp do treści kulturalnych i edukacji,
- J. mając na uwadze, że współpraca i dialog w obszarze kultury, będące filarami dyplomacji kulturalnej, mogą służyć jako instrumenty sprzyjające pokojowi i stabilizacji na świecie,

Kultura a wartości europejskie

1. podkreśla przekrojowy charakter i znaczenie kultury we wszystkich dziedzinach życia i uważa, że należy uwzględniać ją we wszystkich obszarach polityki zewnętrznej UE zgodnie z art. 167 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu UE;
2. podkreśla, że wszystkie instytucje UE powinny w pełniejszy sposób uznawać wartość kultury jako katalizatora tolerancji i zrozumienia, a także jako narzędzia sprzyjającego wzrostowi i zwiększania integracyjności społeczeństw;
3. wzywa do współpracy z regionami z poszczególnych państw członkowskich zarówno przy opracowywaniu polityki kulturalnej, jak i przy ich stosowaniu i wspieraniu;
4. podkreśla, że wolności demokratyczne i podstawowe, takie jak wolność wypowiedzi, wolność prasy, wolność od niedostatku, wolność od strachu, wolność od nietolerancji, nienawiści i wolny dostęp do informacji drukowanej i cyfrowej, jak również przywilej łączenia się w trybie on-line i off-line, to warunki wstępne ekspresji kulturalnej, wymiany kulturalnej i różnorodności kulturalnej;
5. przypomina o znaczeniu protokołów dotyczących współpracy kulturalnej oraz o wartości dodanej, jaką wnoszą one do umów dwustronnych w sprawie rozwoju i handlu; wzywa Komisję do przedstawienia strategii dotyczącej przyszłych protokołów w sprawie współpracy kulturalnej oraz do zasięgnięcia opinii Parlamentu i społeczeństwa obywatelskiego na temat tej strategii;
6. podkreśla, że kultura odgrywa rolę w dwustronnych umowach dotyczących rozwoju i handlu poprzez takie europejskie środki jak instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju, instrument na rzecz stabilności, instrument na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka oraz instrument pomocy przedakcesyjnej, a także europejska polityka sąsiedztwa (EPS), Partnerstwo Wschodnie, Unia dla Śródziemnomorza i europejski instrument na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie, które wszystkie przeznaczają środki na programy kulturalne;
7. podkreśla, że współpraca transatlantycka oraz współpraca z europejskimi sąsiadami UE jest istotna dla realizacji wspólnych interesów i propagowania wspólnych wartości;

8. ceni współpracę publiczno-prywatną, w której społeczeństwo obywatelskie, w tym organizacje pozarządowe i europejskie sieci kulturowe, odgrywają istotną rolę w podejmowaniu kulturowych aspektów działań zewnętrznych UE;

Programy UE

9. wyraża zaniepokojenie fragmentacją polityki i projektów kulturalnych UE, utrudniającą strategiczne i efektywne wykorzystanie zasobów przeznaczonych na kulturę oraz rozwój widocznej wspólnej strategii UE w dziedzinie aspektów kulturowych działań zewnętrznych UE;
10. apeluje o usprawnienie działań wewnętrznych w Komisji w różnych dyrekcjach generalnych, które zajmują się stosunkami zewnętrznymi (polityka zagraniczna, rozszerzenie, handel, rozwój), edukacją i kulturą oraz agendą cyfrową;
11. oświadcza, że wymiana w dziedzinie kultury i kształcenia mogą potencjalnie wzmacniać społeczeństwo obywatelskie, wspierać demokratyzację i dobre sprawowanie rządów, zachęcać do rozwijania umiejętności oraz propagować prawa człowieka i podstawowe wolności oraz dostarczać elementów sprzyjających osiągnięciu trwałej współpracy;
12. wspiera rosnące zaangażowanie państw trzecich w programy UE na rzecz mobilności, młodzieży, kształcenia i szkolenia i apeluje o ułatwienie dostępu do tych programów dla (młodych) osób z krajów trzecich, np. z sąsiadujących państw europejskich;
13. wzywa do tworzenia spójnych strategii w dziedzinie propagowania mobilności młodzieży i pracowników sektora kultury, artystów i twórców, rozwoju w dziedzinie kultury i edukacji (w tym w zakresie umiejętności korzystania z mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnych), dostępu do artystycznych środków wyrazu we wszystkich ich formach; z tego względu wspiera synergię między programami na rzecz kultury, sportu, edukacji, mediów, wielojęzyczności i młodzieży;
14. zachęca do współpracy z praktykami, organizacjami pośredniczącymi i ze społeczeństwem obywatelskim, zarówno w państwach członkowskich, jak i w państwach trzecich, w zakresie tworzenia i wdrażania polityk zewnętrznych w dziedzinie kultury i wspierania wydarzeń i wymiany kulturalnych z myślą o lepszym wzajemnym poznaniu przy uwzględnianiu europejskiej różnorodności kulturowej i językowej;
15. wzywa do wprowadzenia wiz kulturalnych dla obywateli państw trzecich, artystów i innych osób zawodowo zajmujących się kulturą, równoległe do obowiązującego od 2005 r. programu wiz naukowych; zwraca się również do Komisji o wystąpienie z inicjatywą dotyczącą wiz krótkoterminowych, która ma w celu usunięcie barier w mobilności w sektorze kultury;

Media i nowe technologie informacyjne

16. podkreśla, że istotne jest, iż Unia Europejska podejmuje działania na całym świecie na rzecz poszanowania wolności słowa, wolności prasy i swobodnego dostępu do mediów audiowizualnych i nowych technologii informacyjnych w sposób spójny z prawem autorskim;

17. potępia fakt, że represyjne systemy w coraz większym stopniu stosują cenzurę i monitorowanie Internetu, i wzywa Komisję do propagowania wolności Internetu na świecie;
18. potwierdza zasadę neutralności sieci, którą wymyślono, aby zagwarantować, że Internet pozostanie powszechnie dostępną i otwartą technologią, wspierającą demokratyczną komunikację;
19. podkreśla rolę Internetu jako narzędzia promocji kultury europejskiej oraz wzywa państwa członkowskie do dalszych prac nad inwestycjami szerokopasmowego Internetu w całej UE;
20. podkreśla znaczenie nowych środków przekazu, a przede wszystkim Internetu, jako wolnych, łatwo dostępnych i przyjaznych dla użytkownika platform komunikacyjno-informacyjnych, które należy czynnie wykorzystywać zarówno w stosunkach wewnętrznych, jak i zewnętrznych w kontekście dialogu międzykulturowego; ponadto podkreśla znaczenie nowych środków masowego przekazu dla udzielania dostępu do treści i dóbr kultury, jak również dla upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym i historii poza UE, czego odzwierciedleniem są kluczowe projekty takie jak europejska biblioteka cyfrowa (Europeana);
21. wzywa Komisję do utworzenia centralnego internetowego portalu, który z jednej strony informowałaby o istniejących programach wsparcia realizowanych w ramach stosunków zewnętrznych UE, które to programy obejmowałby aspekt kulturowy, jak również o wydarzeniach kulturalnych planowanych i organizowanych przez zewnętrzne przedstawicielstwa UE o ogólnoeuropejskim znaczeniu, a z drugiej zaś strony byłby platformą informacyjną łączącą artystów, instytucje i społeczeństwo obywatelskie, i jednocześnie zawiera odesłania do innych przedsięwzięć UE, takich jak Europeana;

Dyplomacja na rzecz kultury i współpraca w dziedzinie kultury

22. podkreśla ważną rolę dyplomacji na rzecz kultury oraz współpracy w tej dziedzinie w realizowaniu i nagłaśnianiu w świecie interesów UE i państw członkowskich, a także wartości, które składają się na kulturę europejską; podkreśla, że UE musi działać jako podmiot (na arenie światowej) o globalnym podejściu i ponoszący odpowiedzialność w wymiarze globalnym;
23. przekonuje, że działania zewnętrzne UE powinny koncentrować się przede wszystkim na wspieraniu pokoju i pojednania, praw człowieka, międzynarodowego handlu i rozwoju gospodarczego, przy równoczesnym dopilnowaniu kulturalnych aspektów dyplomacji;
24. podkreśla konieczność opracowania skutecznych strategii na rzecz negocjacji międzykulturowych i uważa, że podejście wielokulturowe w tym zakresie może ułatwić zawieranie owocnych umów, stawiając na równi UE i partnerskie kraje trzecie;
25. nalega, by jedna osoba w każdym zagranicznym przedstawicielstwie UE była odpowiedzialna za koordynowanie stosunków kulturalnych oraz interakcji między UE a krajami trzecimi oraz za promowanie kultury europejskiej w ścisłej współpracy z podmiotami zaangażowanymi w kulturę oraz w organizacje powiązane w sieci, jak

EUNIC

26. podkreśla potrzebę przyjęcia kompleksowego podejścia do upowszechniania kultury i wymiany kulturalnej oraz rolę kultury we wspieraniu demokratyzacji, praw człowieka, w zapobieganiu konfliktom i w budowaniu pokoju;
27. zachęca do zainicjowania polityki dialogu kulturalnego, takiej jak niedawno zapoczątkowana polityka dialogu kulturalnego między UE a Indiami, w celu zacieśnienia kontaktów międzyludzkich;
28. zachęca do wyznaczenia najważniejszych, bezpośrednio związanych z wymiarem kulturalnym, celów europejskiego instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie, obejmujących wzmocnienie państwa prawa, zarządzanie w czasie konfliktów i zapobieganie im, współpracę ze społeczeństwem obywatelskim oraz rolę nowych technologii, jeśli chodzi o wolność wypowiedzi, demokratyczny udział i prawa człowieka;

Zewnętrzne stosunki UE i Europejska Służba Działań Zewnętrznych (ESDZ)

29. oczekuje, że projekt schematu organizacyjnego ESDZ uwzględni stanowiska przystosowane do aspektów związanych z kulturą, i sugeruje stworzenie w tym celu jednostki koordynującej;
30. wzywa ESDZ i Komisję do koordynowania strategicznego „ulokowania” aspektów kulturalnych polityki zewnętrznej, konsekwentnie i systematycznie włączając kulturę do stosunków zewnętrznych UE oraz dążąc do komplementarności z obszarami polityki w dziedzinie kultury państw członkowskich;
31. wzywa do właściwego wyszkolenia pracowników ESDZ oraz dodatkowego ich szkolenia z aspektów kulturalnych i cyfrowych polityki zewnętrznej, tak by potrafili zapewnić koordynację w tym obszarze między przedstawicielstwami UE, a także wzywa do oferowania wspólnych europejskich szkoleń dla krajowych ekspertów i personelu instytutów kulturalnych, a także do organizowania szkoleń otwartych dla szerokiej publiczności;
32. wzywa do włączenia DG ds. dyplomacji kulturalnej i cyfrowej do organizacji ESDZ;
33. zachęca ESDZ, by w procesie tworzenia jej zasobów i określania kompetencji w dziedzinie kultury współpracowała z takimi sieciami, jak sieć krajowych instytutów kultury Unii (EUNIC), czerpiąc z doświadczeń takich sieci, będących niezależnymi łącznikami między państwami członkowskimi i kulturalnymi organizacjami pośredniczącymi, jak również tworząc i wykorzystując synergie;
34. zachęca ESDZ, by uwzględniała niedawno wprowadzony przez Unię Europejską znak dziedzictwa europejskiego jako instrument, który należy wykorzystywać w stosunkach z krajami trzecimi, by podnosić znajomość kultury i historii narodów europejskich oraz upowszechniać tę kulturę i historię;
35. wzywa Komisję, aby utworzyła międzynarodową grupę roboczą ds. kultury w kontekście

stosunków zewnętrznych UE celem rozwijania i rozszerzania koordynacji, usprawniania strategii i dzielenia się najskuteczniejszymi rozwiązaniami, a także by w związku z tym uwzględniła działania i inicjatywy Rady Europy oraz by informowała Parlament Europejski o postępach w pracy tej grupy roboczej;

36. proponuje, aby Komisja przedstawiała regularnie Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie w sprawie realizacji postanowień niniejszej rezolucji w sprawie roli kultury w stosunkach zewnętrznych UE;
37. proponuje stworzenie specjalnych systemów informacyjnych służących wspieraniu mobilność artystów i innych osób zawodowo zajmujących się kulturą, jakie przedstawiono w analizie zatytułowanej „Systemy informacyjne mające wspierać mobilność artystów i innych osób zawodowo zajmujących się kulturą”¹
38. wzywa Komisję, aby przedstawiła i przyjęła w 2011 r. zieloną księgę w sprawie kultury i strategii współpracy na rzecz kultury w działaniach zewnętrznych UE, a następnie wydała stosowny komunikat;
39. wspiera konkretne działania na rzecz budowania zdolności poprzez angażowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz finansowanie niezależnych inicjatyw;

Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form ekspresji kulturalnej

40. wzywa ESDZ, aby zachęcała państwa trzecie do rozwijania strategii politycznych w dziedzinie kultury oraz by regularnie wzywała państwa trzecie do ratyfikowania i wdrażania konwencji UNESCO;
41. przypomina państwom członkowskim o znaczeniu podjętych przez nie zobowiązań wynikających z ratyfikacji konwencji UNESCO, gdyż ochrona różnorodności kulturowej na świecie wymaga przemyślanej i wyważonej polityki w zakresie technologii cyfrowych;
42. wzywa Komisję Europejską do odpowiedniego uwzględnienia dwojakiego charakteru dóbr kultury i usług w dziedzinie kultury podczas negocjowania dwustronnych i wielostronnych umów handlowych oraz podczas przyjmowania protokołów dotyczących kultury oraz do udzielenia preferencyjnego traktowania krajów rozwijających się zgodnie z art. 16 konwencji UNESCO;
43. przyjmuje z zadowoleniem niedawne podpisanie opiewającej na sumę 1 mln euro umowy między UE i UNESCO dotyczącej instrumentu przekazywania wiedzy przez ekspertów, który ma na celu wspieranie zarządzania w branży kultury, i umożliwiającej rządów krajów rozwijających się korzystać z fachowej wiedzy ekspertów w zakresie opracowywania skutecznej i zrównoważonej polityki kulturalnej;
44. zachęca państwa członkowskie i Komisję do zwiększenia wysiłków na rzecz współpracy w celu wspierania poprawy krajowych ram prawnych i polityki na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i dóbr, zgodnie z ustawodawstwem krajowym i z

¹ DG ds. Edukacji i Kultury Komisji Europejskiej, marzec 2009 r.

międzynarodowymi ramami prawnymi, w tym do walki z nielegalnym handlem dobrami kulturalnymi i własnością intelektualną; zachęca je do zapobiegania nielegalnemu zawłaszczaniu dziedzictwa i produktów działalności kulturalnej, przy jednoczesnym uznaniu znaczenia praw autorskich i praw własności intelektualnej dla wspierania osób zaangażowanych w twórczość kulturalną

45. wzywa do opracowania spójnej strategii UE na rzecz międzynarodowego wspierania europejskich działań i programów w dziedzinie kultury w oparciu o ochronę różnorodności i dwojaki charakter dóbr kultury i działań w dziedzinie kultury, która obejmowałaby między innymi: lepszą koordynację istniejących już europejskich programów polityki zewnętrznej zawierających elementy kulturowe oraz ich uwzględnianie w umowach z państwami trzecimi, a także przestrzeganie zawartej w traktatach europejskich klauzuli o kompatybilności kulturalnej oraz zasady pomocniczości, jak również Konwencji UNESCO;
46. wzywa do stworzenia spójnej strategii na rzecz ochrony i wspierania dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, zarówno materialnego, jak i niematerialnego, oraz do współpracy międzynarodowej na obszarach konfliktu, na przykład takiej jak ta prowadzona za pośrednictwem programu „Błękitna Tarcza”, która powierza kulturze rolę w zapobieganiu konfliktom i przywracaniu pokoju;
47. domaga się, by personelowi wysyланemu na obszary, gdzie trwa lub zakończył się konflikt, zapewnić wyszkolenie w dziedzinie kulturalnych aspektów działań na rzecz ochrony dziedzictwa oraz wspierania pojednania, demokracji i praw człowieka;
48. pragnie, by w ramach istniejących instrumentów finansowych zapewnić oparcie programów operacyjnych na upraszczaniu, skuteczności i koordynacji polityk UE;
49. zachęca do wspierania roli kultury w europejskim instrumencie na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie, w prowadzonych w jego ramach pracach nad wzmocnieniem państwa prawa, zarządzaniem w czasie konfliktów i zapobieganiem im, współpracą ze społeczeństwem obywatelskim oraz rolą nowych technologii w związku z wolnością wypowiedzi, demokratycznym udziałem i z prawami człowieka;
50. uznaje potrzebę przestrzegania wszystkich praw człowieka, jak określono w Powszechnej deklaracji praw człowieka, Międzynarodowym pakcie praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych oraz w Karcie praw podstawowych UE, i dlatego dostrzega związek między różnorodnością kulturową a prawami człowieka, lecz sprzeciwia się wykorzystywaniu argumentów kulturalnych do uzasadniania łamania praw człowieka;
51. proponuje, aby włączyć rozdział poświęcony kulturze do rocznego przeglądu praw człowieka, oraz by włączyć kulturę do głównego nurtu prac delegacji międzyparlamentarnych;
52. nalega, by nie wykorzystywać rozwoju działalności kulturalnej jako argumentu utrudniającego swobodny przepływ pracowników z sektora kultury między UE a krajami trzecimi;
53. zachęca do nawiązywania stosunków kulturalnych z państwami, z którymi nie

ustanowiono partnerstwa, jako stopni prowadzących do nawiązywania dalszych stosunków;

o

o o

54. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich.

UZASADNIENIE

Z perspektywy kultury rock and roll był decydującym elementem rozluźnienia społeczeństw komunistycznych i zbliżenia ich do świata wolności.

(Andras Simonyi, ambasador Węgier w Stanach Zjednoczonych Ameryki w latach 2002–2007, urodzony w Budapeszcie w 1952 r.).

Europe is a community of freedom, responsibilities and democratic values. Kultura, tożsamość, wartości i pozycja UE na arenie światowej są ze sobą wzajemnie powiązane. Europejskie interesy są realizowane, kiedy aspekty kulturalne są strategicznie opracowywane za pośrednictwem współpracy i partnerstwa, zarówno poprzez programy na rzecz kultury, jak i wtedy, gdy aspekty kulturalne stanowią integralną część polityki gospodarczej, zagranicznej, rozwojowej oraz polityki bezpieczeństwa.

Dzięki dzieleniu się literaturą, filmem, muzyką i dziedzictwem, otwierają się drzwi porozumienia i powstają mosty łączące ludzi. Zarówno europejska tożsamość w całej swej różnorodności, jak i wartości europejskie manifestują się w tych kulturalnych środkach wyrazu. Ponadto UE może się podzielić ważnymi doświadczeniami w zakresie przewycięzania konfliktów i budowania stabilności poprzez wspólne interesy i wzajemne porozumienie.

Od czasu wejścia w życie Traktatu z Lizbony UE rozwija wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa prowadzoną przez Europejską Służbę Działań Zewnętrznych pod przewodnictwem wysokiej przedstawiciel Catherine Ashton. W rozwoju ESDZ ważne jest zgłębienie i ugruntowanie roli, jaką pełni i powinna pełnić kultura w działaniach zewnętrznych UE. Włączenie kultury do głównego nurtu działań może prowadzić do wzajemnego porozumienia, pokojowej współpracy i stabilizacji oraz przynosić korzyści gospodarcze.

Dyplomacja na rzecz kultury to kamień węgielny budowania zaufania oraz trwałych stosunków z obywatelami państw trzecich. Kultura powinna być ważnym i horyzontalnie zintegrowanym elementem szerokiej gamy polityk zewnętrznych, które tworzą politykę zagraniczną UE: od stosunków handlowych UE, przez politykę rozszerzenia i sąsiedztwa, po politykę współpracy na rzecz rozwoju i wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa. Kultura ma również wartość gospodarczą: europejskie branże kulturalne wnoszą wkład w europejską przedsiębiorczość i innowacje, a zróżnicowany krajobraz kulturalny UE czyni z Europy najatrakcyjniejszy globalny ośrodek turystyczny na świecie. Żywa atmosfera kulturalna sprawia, że życie w UE staje się atrakcyjne zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla zwykłych ludzi.

Spójna, skoordynowana strategia UE w dziedzinie kultury w działaniach zewnętrznych UE obecnie nie istnieje i należy ją stworzyć. Wspieranie i zwiększanie atrakcyjności Europy w globalnie połączonym i konkurencyjnym środowisku nie jest luksusem, lecz koniecznością.

Kulturalne aspekty UE

Kultura to dla naszych liberalnych demokracji wartość sama w sobie, ponieważ wzbogaca życie ludzi. UE słynie z różnorodności kulturowej, a jednocześnie jest wspólnotą wartości odnoszących się w równej mierze do każdego obywatela. These European values, such as respect for human rights, democracy and fundamental freedoms are also represented by our cultural products. Wartości te podpierają i reprezentują „europejską kulturę” oznaczającą coś więcej niż jedynie sumę kultur poszczególnych państw europejskich. Różnorodność kulturowa, która przejawia się w wartościach europejskich, dąży do zapewnienia jednostce jak największego wyboru i wolności.

Kontakty międzyludzkie, zarówno w trybie offline, jak i online, ułatwiają wymianę najskuteczniejszych rozwiązań i wiedzy oraz pomagają ludziom rozwijać międzynarodowe kompetencje coraz bardziej potrzebne w naszym coraz bardziej zglobalizowanym świecie. Wiedza i międzynarodowe kompetencje są ważne dla kształcenia i zatrudnienia, co podkreślono w strategii UE 2020. Wielojęzyczność, e-umiejętności i świadomość kulturalna to bardzo potrzebne kompetencje pozwalające wykorzystywać możliwości i rozwijać talent na globalnym rynku pracy. Kulturę można jednak traktować także jak składnik pomagający wspierać demokratyzację, wolność wypowiedzi, integrację, rozwój, edukację, pojednanie i wiele innych wartości. Dyplomacja na rzecz kultury w formie konstruktywnej interakcji międzykulturowej to instrument sprzyjający pokojowi i stabilizacji na świecie. W konstytucjach większości państw członkowskich UE uwzględniono rozwój prawa międzynarodowego. Prawo międzynarodowe opiera się na wartościach europejskich.

Ogromne zróżnicowanie aspektów stosunków kulturowych z państwami trzecimi prowadzi do fragmentacji polityk, które powinny zmienić się w bardziej skoordynowaną i spójniejszą strategię UE. Sprawozdawczyni postanowiła położyć nacisk na ramy organizacyjne i polityczne potrzebne do optymalnej koordynacji kultury w działaniach zewnętrznych UE. Według niej treść tych ram nie powinna być w zbyt dużym stopniu regulowana odgórnie. W sprawozdaniu zawarto konkretne sugestie dotyczące włączenia społeczeństwa obywatelskiego, artystów, nauczycieli, studentów i przedsiębiorców w proces kształtowania treści stosunków kulturalnych. Ponadto podkreśla się w nim również konieczność usprawnienia kultury i włączenia jej do głównego nurtu działań zewnętrznych UE podejmowanych przez instytucje UE.

Partner na arenie międzynarodowej

Europejscy obywatele mogą czerpać największe korzyści, jeśli UE działa jako partner i lider na arenie światowej. Wymaga to skutecznego wykorzystania środków finansowych oraz strategicznego podejścia do konkurencyjności Europy dla turystów, osób utalentowanych, artystów, przedsiębiorców i studentów. Europejskie interesy są realizowane najlepiej, gdy przemawiamy jednym głosem. Konkurencja, by praktykować dyplomację na rzecz kultury, będzie coraz bardziej zaciekle; Chiny założyły już 300 Instytutów Konfucjusza (a do 2020 r. planują ich 1000), a poza tym pojawiają się też inne potęgi, jak Indie. Stany Zjednoczone od dawna mają silną pozycję kulturalną na świecie, która pomimo obecnego lekkiego osłabienia wciąż pozostaje bardzo wpływowa. Potrzebujemy obecnie odważnych i ambitnych polityk.

UE dysponuje najskuteczniejszymi rozwiązaniami na szczeblu państw członkowskich UE. Na przykład Francja znajduje się wśród państw, które wydają najwięcej w przeliczeniu na jednego mieszkańca na propagowanie swojej kultury i języka na świecie za pośrednictwem

Alliance Française. Wielka Brytania wybrała model, w którym British Council pełni dość niezależną od rządu rolę w zakresie tworzenia polityk w dziedzinie kultury i edukacji, a także wymian.

Zapotrzebowanie na strategię

Wiele programów już istnieje i nie musimy ponownie odkrywać koła, lecz możemy uczyć się od siebie nawzajem. Koordynacja pomoże zapewnić skuteczniejsze wykorzystanie środków, bardzo pożądane w czasie cięć budżetowych, zwłaszcza w sektorach kulturalnych. Oczekuje się, że sieć narodowych instytutów kultury Unii Europejskiej (EUNIC) stanie się ważnym partnerem, której członkowie mają długotrwałe doświadczenie nie tylko w pracy w terenie, ale również w organizowaniu pracy w dziedzinie kultury niezależnie od rządów, co ma kluczowe znaczenie dla tego sektora. Koordynacja może współistnieć z dyplomacją na rzecz kultury na szczeblu państw członkowskich. Wiele państw trzecich dąży jednak otwarcie do współpracy z całą Unią Europejską, a nie jedynie z poszczególnymi państwami członkowskimi.

Wśród państw członkowskich obserwuje się fragmentację i rozproszenie, lecz podobnie dzieje się wśród różnych wydziałów i instytucji UE. Fragmentacja bez wspólnej strategii utrudnia pełne i skuteczne wykorzystanie zasobów kulturowych i budżetów.

W rezolucji tej wzywa się do dokonania oceny istniejących programów oraz do opracowania zielonej księgi i komunikatu Komisji wskazujących konkretne polityki dotyczące roli kultury w działaniach zewnętrznych UE. Zaleca się Komisji, aby zwiększyła wewnętrzne usprawnienie działań na rzecz kultury podejmowanych przez różne DG i przyjęła jasno określone obowiązki. Sugestia dotycząca wskazania jednej osoby wyznaczonej do kontaktów w każdej reprezentacji UE w państwach trzecich ma na celu pomóc w rozpowszechnianiu informacji, koordynowaniu stosunków między podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i w zapewnieniu skuteczności.

Nowe media

Nowe technologie odgrywają coraz ważniejszą rolę zarówno w dziedzinie kultury, jak i w stosunkach międzynarodowych. Ludzie wykorzystują Internet do zdobywania informacji i mogą swobodnie wyrażać swoje myśli jedynie wówczas, gdy te informacje i kanały komunikacji nie są poddawane cenzurze. Nowe technologie w coraz większym stopniu sprzyjają prawu do rozwoju kulturowego i innym prawom podstawowym.

Front walki o prawa człowieka przenosi się do trybu online. Autorzy blogów są wtrącani do więzień, dochodzi do łamania tabu – a to wszystko za sprawą Internetu. Ponadto nowe technologie stwarzają ogromne szanse dla aktywności obywatelskiej, wolności wypowiedzi i dostępu do informacji. Skoro World Wide Web łączy ludzi globalnie, UE powinna działać jak partner na skalę globalną i tworzyć konkretne polityki wspierające i chroniące wolność Internetu. Represyjne systemy rozumieją aż za dobrze, w jaki sposób można wykorzystać nowe media, aby wspierać wolności, więc represjonują ludzi za pośrednictwem takich samych technologii.

Dostęp do treści kulturalnych jest również możliwy za pośrednictwem nowych mediów. Możliwości globalnego skupienia wokół europejskich dóbr i treści kulturalnych powinny być

celebrowane i zwiększane na przykład za pośrednictwem Europeana lub stron internetowych muzeów i festiwali oraz przemysłu muzycznego i rozrywkowego.

Istnienie programów na rzecz kultury i gwarancji praw podstawowych należy wspierać poprzez rozwój polityki UE w dziedzinie wolności Internetu oraz poprzez włączenie dyplomacji cyfrowej do dyplomacji na rzecz kultury.

Gospodarczy potencjał UE jako partnera cyfrowego na skalę światową może zostać wykorzystywany najlepiej dzięki reformie przepisów dotyczących praw własności intelektualnej oraz dzięki ukończeniu tworzenia europejskiego rynku cyfrowego. Dopiero wówczas możemy zapewnić dostępność i obecność na rynkach światowych całego bogactwa naszej (przekształconej do postaci cyfrowej) różnorodności kulturowej.

Dalsze działania

Wiele stosunków kulturowych rozwija się całkowicie niezależnie od rządowego planowania i regulacji prawnych. Należy ułatwić działanie takiej organicznie rozwijanej sieci tworzonej przez jednostki. Osiągnięcie tego celu wymaga właściwych polityk.

Równie istotne jest to, że instytucje europejskie mogą wnieść znaczący wkład w zwiększenie dostępności europejskiej polityki kulturalnej i procesu podejmowania decyzji dla obywateli na całym świecie. Dzięki otwartym danym następuje dalszy rozwój przejrzystości i dostępu do informacji.

Fundament pod takie polityki został już położony w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz z chwilą ratyfikowania konwencji UNESCO, która wymaga włączenia kultury do głównego nurtu wszystkich polityk Unii. Teraz nadszedł czas na praktyczne skutki tych umów. W projekcie karty organizacyjnej służby działań zewnętrznych nie przewidziano jeszcze żadnych pozycji dla aspektów kulturalnych. W sprawozdaniu tym wzywa się ESDZ do uznania aspektów kulturalnych za nadrzędny cel polityczny oraz do zapewnienia właściwego szkolenia personelu ESDZ w zakresie aspektów kulturalnych i cyfrowych;

Młode pokolenie Europejczyków potrzebuje spójnej strategii w dziedzinie mobilności młodzieży, aby zwiększyć jej rozwój w zakresie kultury i kształcenia – w tym w zakresie umiejętności korzystania z mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnych – oraz poprawić jej dostęp do artystycznych środków wyrazu w całej ich różnorodności.

Obecne kulturalne elementy takich programów, jak europejski instrument na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie, powinny zostać zogniskowane i ukierunkowane, aby wzmocnić państwo prawa, rozwinąć dyplomację na rzecz kultury jako instrument zarządzania w czasie konfliktów i zapobiegania im, stworzyć mechanizmy współpracy, dialogu i wymiany ze społeczeństwem obywatelskim oraz by uwzględnić rolę nowych technologii związanych z wolnością wypowiedzi, demokratycznym udziałem i z prawami człowieka;

Parlament Europejski powinien zaangażować się we włączanie kultury do prac swoich delegacji z innymi parlamentami na świecie oraz bacznie śledzić postępy i podejmować konkretne działania w celu stworzenia skoordynowanej i spójnej strategii UE w dziedzinie kultury w stosunkach zewnętrznych. Proponowane sprawozdanie roczne powinno zapewnić

odpowiedzialność i ciągłość. Dodatkowo roczne sprawozdanie dotyczące praw człowieka powinno wyraźnie i konkretnie skupić się na kulturze.

Rozwój „marki Europa” w światowej konkurencji w dziedzinie wspierania talentów, turystyki i wartości powinien opierać się na współpracy. Sprawozdanie to jest rozpoczęciem długotrwałych i owocnych wspólnych wysiłków na rzecz wykorzystania jak największej liczby sojuszników dla osiągnięcia wyznaczonego celu.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	17.3.2011
Wynik głosowania końcowego	+: 26 -: 0 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Maria Badia i Cutchet, Zoltán Bagó, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Aixela, Mary Honeyball, Cătălin Sorin Ivan, Morten Løkkegaard, Emma McClarkin, Marek Henryk Migalski, Doris Pack, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Timo Soini, Emil Stoyanov, Hannu Takkula, Marie-Christine Vergiat, Sabine Verheyen, Milan Zver
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Nessa Childers, Oriol Junqueras Vies, Ramona Nicole Mănescu, Iosif Matula, Francisco José Millán Mon, Monika Smolková